

Ruskið

Aftaná kommunuvalið, og aftaná at IRF deysaði, er nógv hent á ruskøkinum í Danmark. Fleiri brennistøðir eru stongdar fyri DIOXIN-eitran, og sambært donskum bløðum er tað tí at hesar eitra verri enn tær nýggjaru, sjálvt um Sjónvarp Føroya fær tað til, at tær nýggju støðirnar ikki eitra. Tað gera tær, og eru øll bløðini samd um tað.

Annars er litið at ivast í, at eisini tær nýggju støðirnar eldast og versna. Herumframt er litið trygd fyri, at tær altíð halda tann nógva hitan, og tá hitin er lægri, eitra tær nýggju eins nóg og tær gomlu.

Á Danmark rokna teir við, at eini 50-100.000 fólk eiga at vera í eini kommunu, áðrenn talan kann vera um at byggja brennistøð.

Í Føroyum vilja summir hava tvær brennistøðir. Ikki er nóg mikið at «dumma seg» eina ferð.

— Hvat gera danir tá teir ikki brenna, ella tá brennistøðirnar verða stongdar?

Jú, teir tyrva ruskið. Sjálvt um teir hava grundvatn. Tað at tyrva kann væl lata seg gera har. Teir duga at skipa so fyr, at tyrvingin ikki er til munandi ampa.

Hjá okkum sær út til, at fyriskipanirnar í ruskinum røkja sína skyldu so illa, at teir fáa kroyst fram brenniloysnina, fyr, at káma útyvir egnu ódygd-ir.

Bíligari at tyrva!

Lat hvørja kommunu ella sýslu tyrva sitt egna rusk á hóskaði stað. Gerið alt arbeiðið til lítar. Roknið út hvat tað kostar.

Set tað uppmóti, hvat brennistøðin kostar í rentum, avdrátti og rakstri. Og her afturat flutningin, sum í IRF tóktist «mólbósligari» enn nakað. Koma røtt tøl fram í hesi uppseting, er valið imillum møguleikarnar givið. Og bert við eini peningauppsætting. Taka vit so um hvørvispartin í málinum við afturat er valið enn greiðari.

Luftin oyðilegst!

Fyri kortum hoyrdist nóg um, at 5 miljónir av fólki í Ruhr-økinum vóru við at kvalast í sínum egna royk, tí roykurin ikki sum vanligt fór nóg

Hví skulu vit altíð gera somu býttleikar sum hini «framkomnari» londini?

skjótt til okkum onnur.

Einaferð verður luft-havið mettt av royki frá idnaði, brennistøðum, orku-verkum, bilum og øðrum, um ikki vend kemur í gondina um heimin. Kemur ikki vend í hesa oyðilegging af luftini, kemur alt liv á klótuni í andaneyð eins og Ruhr-fólkið gjørdi herfyri.

Eisini av soverðum orsøkum eiga vit at halda okkum frá at byggja hesar ólukku brennistøðir. Og sjálvt um tað altíð kann sigast, at «tað ikki ger mun tað føroyingar klára

at eitra», so er tað best fyr, okkum sjálvi, at vit vísa okkum sum røtt menniskju, sum rættar heimsborgarar, ið fara væl um alt tað vit hava til láns frá (vónandi) komandi ættarliðum.

— Hvør skal selja okkum ovnarnar?

— Í bløðunum herfyri sást, at nú var aftur ein ruskseindinevnd farin til Danmarkar at kunna seg um hesar brennistøðirnar. Hesaferð frá Havnar kommunu. Ikki veit eg,

hvussu nógvar rusktúrar føroyingar nú hava verið í Danmark, men eini 20 ferðir man tað minst verða.

Vertirnir eru allarhelst teir somu hvørja ferð. Talan hevur bert verið um tvey donsk feløg í hesum sambandi. Nevniliga Bruun & Sørensen í Århus og Vølund & Keypmannahavn. Hetta er ikki dæmlikt, tí júst hesi feløg eru verðskend í Danmark fyr, at smyrja til politikarar og embatismenn tá stórir orðrar eru í eygsjón.

Í sjónvarpssendingini, leygarkvøldskanalini, var einaferð eitt ikki dæmlikt kut um Bruun & Sørensen.

Hetta verður ikki skrivað fyr, at mistonkiligera nakran av okkara monnum og kvinnum. Nei, okkara álitisfólk sýnast í hesum máli «naivari» enn so, at tey nýttast smyrsl fyr, at gera soverðið býtt sum brennistøðir.

Nei, hetta verður skrivað, tí at rættari er at halda seg til dæmliari feløg. Og hví ikki úr øðrum landi?

Ruskuppskot!

Av tí at Havnar kommunu við 7-fólkameirlutanum á odda, ikki dugir at hugsa frískliga nýtt og figgarliga skilagott um rusk-spurningini, verður heitt á kommununa um at fáa onkran annan at loysa knútin. Vit eiga nóg fólk við hugflogi til hesa upp-gávu!

Tit vita, hvat tað tit nú ætla fer at kosta. Tit kenna eisini í tykkum, at hetta ikki er tað rættasta. Ílaga eini 50 miljónir og so nakrar miljónir árliga til olju og rakstur. Fyri ikki at tala um umhvørvíð.

Summum av tykkum dáma væl «privatisering». Var ikki ein møguleiki at latið fólk ella feløg tikið á seg fyr, gjørd upptil tað, tykkara loysn kostar, at beint alt ruskið skilagott av vegnum.

Hesi fólk ella feløg vildu í fyrsta lagi tyrvt ruskið. Hetta kann gerast við skili. Um væl verður fyriskipað. Í øðrum lagi vildi sundurskiljing komið upp á tal og harvið sjálvandi endurnýtsla og sola av tí, ið seljast kann. Um rætt verður borið at, verður mestsum bara plastikk eftir at tyrva.

Samankroysting vildi gjørt, at trupulleikin minkar munandi í vavi, eins og minni fýkur. Brent plastikk er ikki vanda-mikið. Tað er ikki fyrr enn tú brennir tað, at tað eitra-ar.

Fólkaatkvøða!

Undarligt at ongin hevur kravt fólkaatkvøðu í SEV-málinum og rusk-málinum. Hví ikki menna fólkaræðið, og gera eina fólkaatkvøðu nú í Havnar kommunu um rusk málið. Valt kundi verið imillum áðurnevndu ruskuppskot:

Antin at gera brennistøð við Kaldbaksfjørð, ella á einhvønn hátt tyrva, skilja og brúka aftur.

Um nú tað lagna hendi, at brennistøðin vann, so skal hon liggja har, hon fær flestar atkvøður, tað er ikki meir enn rimiligt.

Vælsignað veri tykkum, hugsið um hetta við væl-víld, tí tað er ongin skomm at broyta støðu frá vánaligum til betri.

Hanus Vang